

SUDSKA HRONIKA: SLUCAJ KRAJISNIK

Author: IWPR

Pise: Alison Freebairn iz Haga (TU br. 411, 17. jun 2005.)

Bivsi predsednik sarajevske prigradske opstine Ilidza, koji je 1992. obavljao i funkciju predsednika lokalnog kriznog staba, a pocev od 1991. i funkciju predsednika opstinskog odbora Srpske demokratske stranke (SDS) – Nedeljko Prstojevic – pojavio se kao svedok optuzbe na sudjenju bivsem predsedniku parlamenta bosanskih Srba i clanu rukovodstva SDS-a, Momcilu Krajisniku.

Krajisniku se sudi po dve tacke optuznice za genocid i saucesnistvo u genocidu, po pet tacaka za zlocine protiv covecnosti i po jednoj za kršenje zakona i obicaja ratovanja. U optuznici se navodi i da je sudelovao u zajednickom zlocinackom poduhvatu ciji je cilj bilo prisilno raseljavanje nesrpskog stanovnistva sa nekih bosanskih teritorija, sto je postizano ubistvima, masovnom deportacijom i progonom.

Tokom prvih ratnih meseci 1992. godine, stotine su hiljada bosanskih Muslimana bile proterane iz veceg dela Bosne koji se nalazio pod srpskom kontrolom. Na sudjenju Krajisniku je o tome vec svedocio veliki broj lica koja su prezivela izgon sa podrucja razlicitih bosanskih opstina.

Medjutim, ovsedmicni je svedok insistirao na tome da u njegovoj opstini nije bila na snazi takva politika deportacije.

Sudu je predocen i transkript presretnutog telefonskog razgovora koji se u junu 1992. vodio izmedju svedoka i bivseg ministra pravde Republike Srpske (RS), Momčila Mandica, a u kojem se potonji zali na «los publicitet» koji je proistekao iz proterivanja Muslimana i Hrvata u organizaciji kriznog staba.

Medjutim, svedok je Mandica okarakterisao kao «zaludnog coveka» koji «prica kojesta».

Tuzilac Alan Tiger (Alan Tieger) ga je zbog toga upitao: «Vi dakle tvrdite da Mandic nije govorio istinu kada je rekao da vrsite proterivanje?»

«Proterivanja nisu bila nasa politika», odgovorio je svedok, dodajuci da takva strategija nije postojala ni u pisanom obliku, niti se o njoj javno govorilo.

Nakon toga je usledio komentar sudije Kloda Anotoa (Claude Hanoteau) iz Francuske, koji je rekao: «Izgleda da Vi [priznajete da je takva politika vodjena] tajno, ali ne i javno, i da nije formulisana u pisanom obliku.»

Svedok je odgovorio: «Takva politika nije postojala, i ja ostajem pri tome. Mi nismo praktikovali politiku proterivanja civila, izuzev na mestima gde su vrsena borbena dejstva, ili tamo gde je stanovnistvo i samo zelelo da ode.»

Tuzilac je Prstojevicu predocio i dokument kriznog staba za Ilidzu, nastao pocetkom rata, u kojem se govori o «dizanju na oruzje protiv necasnog islamskog Dzihada i ustasa» – sto se odnosilo na pripadnike muslimanske i hrvatske zajednice u Bosni.

«Poznat mi je takav nacin izrazavanja. To je apel za podizanje morala srpskom narodu», rekao je Prstojevic.

Tiger je svedoku pokazao i dokument sa njegovim potpisom i upitao ga da li smatra da i on sadrzi tragove slicnog nacina izrazavanja, poput recimo poziva na «pobedu nad neprijateljem i oslobadjanje srpskih zemalja».

«Tako je», odgovorio je svedok. «To je nesto sto je u to vreme moralo biti receno.»

Svedok je dodao i da su, uprkos tome sto su nosili njegov potpis, svi ti dokumenti bili nacinjeni timski, te da ih je morao odobriti krizni stab; a on je bio tek jedan od njegovih clanova.

Iako je svedok insistirao na tome da je od opstinske vlasti u kojoj je sudelovao pa do najvisih clanova predsednistva bosanskih Srba – medju kojima je bio i Krajisnik – postojala tek veoma labava i uslovna hijerarhija, potvrdio je da su Srbi sa Ilidze okrivljenog dozivljavali kao «naseg predstavnika».

«Videli smo u njemu Sarajliju i nekoga ko ce nas zbog toga bolje razumeti», rekao je Prstojevic.

Tokom samog svedocenja, sudija Alfons Ori (Alphons Ori) je u nekoliko navrata intervenisao u nastojanju da Prstojevic ubedi da odgovori na sva pitanja koja su mu postavljena, ali i kako bi zaustavio njegove preduge i cesto beznacajne tirade. Ostarelom svedoku je tokom glavnog ispitivanja bilo neugodno; cesto bi odbijao da komentarisuje dokumente koji su mu predocavani samo zbog toga sto su navodno, buduci da se

radilo o fotokopijama, «nepouzdana». No, uprkos ociglednom pruzanju otpora, Prstojevic nije bio tretiran kao nevoljni svedok.

Prethodno je ove nedelje Krajisnikova zastupnica Krisa Lukas (Chrissa Loukas) nastavila sa unakrsnim ispitivanjem svedoka Milorada Davidovica, sefa policije bosanskih Srba, koji je svedocenje zapoceo prosle sedmice.

Lukasova je pokusala da pokaze da je, uprkos tome sto je ranije glumio zaprepascenost bezakonjem koje je vladalo u redovima policije i vojske u regiji Bijeljine, Davidovic zapravo i sam sudelovao u krsenjima zakona – sto je on odlucno pokusavao da porekne.

«Kako biste nazvali osobu koja svoj položaj i pripadnost policiji koristi kao pokrice za posao prevozenja Muslimana iz Bijeljine za novac. Da li se radi o kriminalcu?», upitala je ona.

«To je veoma teska optuzba», uzvratilo je svedok. «Te uvrede su izuzetno ozbiljne i tesko mi je da poverujem da se sve ovo desava. Ja sam te ljude spasavao, sklanjao ih na sigurno, pomagao im da se sakriju. Pomogao bih svakome ko bi to zatražio.»

Dodao je i da u to ime ne samo da nije primao nikakvu novcanu nadoknadu, nego je cesto on bio taj koji je davao novac drugima.

Potonja je tvrdnja Krajisnika – koji pokusava da isposluje i status vlastitog branioca – navela da sud pozove da odrzi svojevrсно «mini-sudjenje» Davidovicu kako bi bile osporene mnoge njegove izjave. Medjutim, sudija Ori je okrivljenom odgovorio da to nije moguće, upozoravajući ga da se uzdrži od iznosenja sopstvenog misljenja o pojedinim svedocima.

Sudjenje se nastavlja.

Alison Freebairn je urednica IWPR-a u Hagu.

Topic: Courtside

Focus: Medunarodni krivicni sud za bivšu Jugoslaviju

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/sudska-hronika-slucaj-krajisnik-0>